

בעזרה"ת עיון תורני שבועי אגדה של תנ"ך

גליון 696

בית הכנסת "עולי בבל" ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל רח"י יוסף חיים אור-יהודה ת"ז

פנתח האה

הנה רוב בני האדם בעולם חושבים, שהעשירים הם המאושרים בעולם, והעניים הם האומללים. חושבים האנשים שאת רוב הבעיות ניתן לפתור בכסף, ולכן בודאי עדיף לאדם להיות עשיר, ולכן מקנאים בעשירים. ונדמה שגם ברוחניות העשיר משובח מן העני. חושב אדם שאם היה לו הרבה כסף, היה לומד הרבה תורה ונותן הרבה צדקה. וחושב שעיקר חוסר הצלחתו בגשמיות ורוחניות נובע מסיבה זו של חוסר ממון. לפי זה נמצא, שכיון שרוב העולם אינם עשירים, אלא עניים, או קרובים לעניות, נמצא שההשגחה האלקית מנעה מרוב בני אדם להגיע לשלימותם הנצחית. ואיננו יודעים שכמו שלעניים יש ניסיונות, כך לעשירים יש ניסיונות. וכך אומר במדרש תנחומא פרשת משפטים "את הכל מנסה הקב"ה, את העשירים אם ידיהם פתוחה לעניים וכו', ואת העניים אם אינם מבעטים בעוה"ז וכו' עכ"ל. ואם תשאל את העשירים עצמם האם הם מאושרים, ישיבו לך בפה מלא שאינם מאושרים, מחמת כל מיני צרות הבאות עליהם, שאי אפשר לפתור אותם בכסף. ונמצא לפי זה שעל פי האמת כל בני אדם שווים, לכולם יש ניסיונות, וכולם אינם מאושרים. ואת האושר ניתן למצוא רק על ידי קרבת ה' בעסק התורה והתפילה וקיום המצוות, ובפרשת ויקרא ניתן מעט להתבונן ולראות איך התורה מתייחסת לעשיר, ואיך היא מתייחסת לעני, ולהבין על פי זה את מי התורה מחבבת יותר. מפורש בתחילת הפרשה, שמי שרוצה להקריב נדבה להשי"ת על ידי קרבן עולה, יכול להביא או בקר, או צאן שהוא כבש או עז. ויש גם אפשרות להביא עולת העוף תור או בן יונה. ויש מי שגם זה אין לו, וחיידשה התורה שיכול להביא מנחת סולת. ויש לנו לברר, האם בשמים מעריכים יותר את מי שהביא בהמה, יותר ממי שהביא עוף או מנחה. גילו לנו חז"ל את הענין הזה במשנה האחרונה שבמסכת מנחות. וז"ל, נאמר בעולת בהמה אשה ריח ניחוח, ובעולת העוף אשה ריח ניחוח, ובמנחה אשה ריח ניחוח. לומר לך אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוון לבו לשמים. למדנו מכאן שהיחס של התורה לכולם שווה, ואין עדיפות לעשיר המביא בהמה, יותר מן העני המביא עוף או מנחה.

שבת שלום שמשון אליעזר פוקס

"והקריב מן התורים או מן בני היונה"

במה זכו התורים ובני היונה, שמכל העופות הכשרים רק הם זכו להיות קרבן לה? ענה על כך רבי אבהו (בב"ק צג.): "לעולם יהא אדם מן הנרדפים ולא מן הרודפים, שאין לך נרדף בעופות יותר מהתורים ובני היונה, ולכן זכו להיות רצויים לפני הבורא יתברך." סיפר רבי בן ציון קרינפוס, ממקורבי החפץ חיים: באחד הימים נכנסתי לביתו של החפץ חיים, ומצאתיו יושב וממרר בבכי קורע לב, נחרדתי ומהרתי לשאלו מה ארע, ואם אוכל לסייע לו בדבר מה. להפתעתי, השיב לי החפץ חיים בשלוה וברוגע, וכה אמר לי: מכיון שחייב אני לך הכרת הטוב על כל פעלך למען חיזוק קדושת השבת בעיירה, על כן אגלה לך למה ועל מה בכיתי, זה עתה למדתי בספר "ראשית חכמה", ומצאתי שמי שנרדף והגיעו לו בזיונות בזה העולם, זוכה שיפחיתו הרבה מעונשי הגיהנם המגיעים לו. ועתה – המשך החפץ חיים" בקול רווי צער הריני מודאג ובוכה על מר גורלי, על שלא זכיתי גם אני להיות נרדף ולקבל בזיונות. הן כולם מעריכים אותי ונוהגים בי כבוד, ומה אעשה אפוא כשאגיע לעולם האמת?...

באחת הפעמים שנסע ה"חפץ חיים" בעניני ישיבתו למוסקבה ביקש להסתיר ממקורביו וממיודעיו את יום בואו לעיר, כדי שלא יבואו לקבל את פניו בבית התיבות, לאחר הגיעו שאלו אחד המקורבים המאוכזבים מדוע מנע מהם את הזכות לבוא ולקבל את פניו וליתן לו את הכבוד הראוי לתלמיד חכם כמוהו. כשבת צחוק על שפתיו השיב לו ה"חפץ חיים" ואמר: "אין לי כל ספק כי כבודו אוכל "קוגל" בשבת, אם יתאוה לאכול מן הקוגל ביום ששי תייעץ לו בודאי בעלת הבית לטעום משהו אחר בטענה כי קוגל אוכלים רק בשבת. סיים החפץ חיים ואמר כבוד זהו קוגל ואותו אוכלים רק ביום שכולו שבת (בעוה"ב), והיה אם מאן דהו לא יוכל להתאפק ויאכל אותו בערב שבת (בעוה"ז) יאלץ להשאר רעב בשבת" ... (אוצרות התורה)

זמני השבת

הדלקת נרות **6:32**

מוצאי שבת **7:32**

נא לשמור על קדושת הגליון **8:10** ר"ת

אין לקרוא בשעת התפילה

אָהַל הַהֶלֶל

מצה שמורה

המצה שיוצאים בה ידי חובה בליל פסח, צריכה להיות מצה שנשמרה משעת קצירה. וזו היא שנקראת "מצה שמורה", כלומר, שמשעת קצירת החיטים השגינו עליהם שלא תבוא בהם אף טיפת מים. וכונן מאד שאותה מצה תהיה עבודת יד, שנעשתה לשם מצוה. ומכיוון שבנקל עלולות לעלות שאלות חמורות בכשרות המצה, יש להזהר מאד לקנות מצות אך ורק במקום שיש עליהם פיקוח על ידי גוף כשרות רציני. ובזמנינו מצויות ברוך ה' מצות עבודת יד (עגולות) אשר נעשות עבור ליל הסדר תחת השגחה קפדנית, וניתן לרכוש ממצות אלו לליל הסדר.

"על אכילת מצה" אין לברך "אשר קידשנו במצוותיו וציוונו על אכילת מצה" אלא בליל הסדר, אבל בשאר ימי הפסח אכילת המצה אינה חובה, ולכן אין לברך עליה ברכה זו. שנאמר: **"בְּאֶרְצָהּ עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ בְּעָרְבַת תֹּאכְלוּ מִצֹּת."**

שיעור זמן האכילה

את המצה יש לאכול תוך שיעור "אכילת פרס", ולכתחילה יש להזהר לאכול כזית מן המצה תוך שיעור ארבע דקות. (ואם אינו יכול, יאכל תוך שיעור של כשבע וחצי דקות לכל היותר.)

אם אכל בלא הסיבה ביארנו כבר, שאת המצה בליל פסח יש לאכול "בהסיבה", כלומר, כשנוטה מעט לצד שמאל. ומי שאכל מצה ושכח להסיב, הדין הוא שעליו לחזור לאכול בהסיבה. אבל לא יחזור לברך על אכילת מצה. (ילקוט יוסף ח"ג)

להערות והארות, הנצח ות,
לעילוי נשמת וכו' 054-8566615
לקבלת העלון במייל נא לכתוב ל:
8444774@Gmail.com

אהל לחידוש

חידושים ופנינים לשולחן השבת

"ויקרא אל משה"

הרבה קולמוסים נשתברו לבאר את טעם הדבר למה נכתב בתורה ויקרא באל"ף זעירא. ה"בעל הטורים" כתב טעם: משום שבענוונותו הרבה לא רצה משה לכתוב אלא "ויקר", כפי שנאמר אצל בלעם "ויקר ה' אל בלעם וישם דבר בפיו", כאילו לא נראה אליו ה' אלא במקרה, ואמר לו הקב"ה לכתוב באל"ף, מפני שלשון "ויקרא" מראה על מדרגה גבוהה יותר בנבואה. על פנייה מכוונת מצד הקב"ה, נאלץ משה רבינו להסכים, אבל מרוב ענוונותו כתב אל"ף זעירא... שאל על כך הרה"ק רבי יצחק מוארקא זי"ע הרי גם בפרשת יתרו (פרק יט) אנו מוצאים פעמיים שכתוב "ויקרא": "ויקרא אליו ה' מן ההר" (יט, ג) "ויקרא ה' למשה אל ראש ההר" (יט, כ) ומפני מה לא נכתבה אף שם א' זעירא? אלא הסביר ואמר: מכאן רואים, שלהיות עניו אפשר, כשאף אחד לא רואה! אבל עניו ברבים זו לא עניו, זו גאווה!... בפרשתנו לא שמע איש את הקב"ה קורא אליו, אלא משה לבדו, כדברי רש"י: "הקול הולך ומגיע לאוזניו, וכל ישראל לא שומעין", ולפיכך רצה משה, מחמת ענוונותו, למעט את חשיבותה של הקריאה ולכתוב "ויקר" כפי שנאמר אצל בלעם, אולם בפרשת יתרו, באה הקריאה במעמד כל ישראל, הכל שמעו אותה, ואם יבוא עכשיו למעט את דמות עצמו – מתוך התכחשות לדבר שהכל ראו ושמעו אותו – לא תיחשב זאת כענווה, אלא כגאווה, התענוות מתוך גאווה... (פנינים)

"מלח ברית אלוקיך"

אמר הרה"ק רבי ישראל מטשורטקוב זי"ע, ה' יתברך כרת ברית עם המלח, כי כל מהות המלח היא רק לתת טעם באחרים, ולבדו אינו ערב לחיך. זו גם עיקר עבודתנו בעולם הזה, שיתן כל אחד משלו לאחר, ולהיטיב לזולתו ללא טובת הנאה. הרה"ק רבי ישראל מטשורטקוב זי"ע אמר, שלמלח יש מעלה מיוחדת שלא קיימת בשאר המאכלים – לעולם אינו מתקלקל או מסריח בגלל חום או קור. נראה שהסיבה לכך היא משום שכל יצור שברא הקב"ה, פועל רק לטובתו. לא כן המלח, שבעצמו אינו ראוי לכלום, וכל מגמתו היא רק לתקן מאכלים אחרים, וכן להועיל להם שלא יסריחו וירקיבו. על זאת אמר לו הקב"ה, "בשביל שאתה עושה רק לטובת אחרים ועוזר להם להתקיים ולהשתמר, הנך מבורך בברית עולם להיות על כל הקרבנות".

(ילקוט מאיש לרעהו)

אהל המעשה

"את הפקדון אשר הפקד"

בתקופת לימודו של מרן רבי חיים קנייבסקי זצ"ל בין כותלי "כולל חזון איש", ניהל רבינו גמ"ח כספים לרווחת הציבור. בתקופה מסוימת העביר רבינו את הגמ"ח לניהולו של בנו, מכיוון שהוקשה עליו לנהל את הגמ"ח מפאת חולשתו אז. בנוגע להלוואות שלא הושבו הדריך את בנו: "חובות שנראה כי כבר לא יפרעו, החזר לגמ"ח מכספי הפרטי. הרי כספים אלו הם כספי צדקה, ואני אינני בעלים למחול עליהם". רבינו אמר, כי כתוב באריז"ל שכאשר אדם מת בלא לפרוע את חובותיו – לא רק הוא עתיד לרדת בגלגול, אלא גם המלווה יתגלגל שוב לעולם הזה כדי שהלווה יוכל להחזיר לו. לכן חשוב היה לו שלא יישארו בגמ"ח שטרי חוב שלא נפרעו. בנוגע לכך סיפר רבינו: פעם התארח האריז"ל בביתו של עשיר אחד. לפתע השמיע בקשה מעוררת תמיהה: "ברצוני לצאת לראות את אורוותיו של העשיר". בעל הבית כבש את פליאתו, והורה לאורחו החשוב את הדרך אל האורוות.

האריז"ל התבונן כה וכה, והצביע על אחד החמורים. "התואיל לתת לי חמור זה?" שאל. "דווקא את החמור הזה?!" התפלא העשיר. "לא אוכל לתת אותו. הוא עובד כמו כמה חמורים יחד, ואני מפיק ממנו רווחים עצומים!" האריז"ל שתק וחזר לטרקלינו של העשיר. עתה הביע את רצונו לראות את כל שטרי החוב של מארחו. העשיר הביא ערימה מכובדת של שטרות. "זה שטר הלוואה של היהודי השכן", החל להסביר, "יזה שטר של פלוני הגביר מהעיר הסמוכה, שנקלע לאחרונה לקשיים כלכליים". האריז"ל הצביע על שטר בלה מיושן: "מהו השטר הזה?" "הוא", נזכר העשיר, "זהו שטר חוב של יהודי שנפטר מזמן, כבר אין סיכוי שהכסף יחזור אלי אי פעם". "התואיל לתת לי את השטר במתנה?" שאל האריז"ל. העשיר משך בכתפיו. "מדוע לא?" והעביר את השטר לרשותו של האריז"ל נטל האריז"ל את השטר וקרע אותו לגזרים. "כעת לך לראות מה שלומו של החמור שלך", הפטיר. העשיר יצא מן הטרקלין, וחזר המום. "החמור מת! אינני מבין מה קרה לו?! הוא היה בריא וחזק יותר מכל בעלי החיים שברשותי!" "דע לך", אמר לו האריז"ל, "שבחמור הזה התגלגלה נשמתו של בעל חובך המנוח. משמים חייבו אותו לחזור לעולם הזה בגלגול כדי לפרוע לך את החובות. עתה, משמחלת לו על החוב, באה מנוחה לנשמתו המיוסרת והיא שבה ועלתה לגנזי מרומים". (רבי חיים)

"והיה כי יחטא ואשם והשיב את הגזילה אשר גזל"

פעם נסע הגאון רבי יצחק זאב ידלר זצ"ל (מח"ס תפארת ציון על המד"ר) בשנות צעירותו, בעגלת סוסים מלאה אנשים, והנה לפתע נעצרה העגלה והסוסים לא רצו לזוז, על אף שוטו הכבד של העגלון שירד עליהם מפעם לפעם. גם הקלת המשא והורדת כמה אנשים מהעגלה ללא הועיל. הסוסים לא רצו לזוז. ירד רבי יצחק זאב לברר מה קרה, על מה ולמה לא רוצים הסוסים לזוז, והנה לתדהמתו הוא רואה לפניו איש אחד שהכירו, אך זה כבר כמה

שנים שאיננו בעולם הזה, עומד ומחזיק ברסן הסוסים ואינו נותן להם ללכת הלאה. ניגש בתמיהה רבי יצחק זאב אל האיש ושאל אותו: "מה לך פה ומי לך פה? מדוע אתה מחזיק בסוסים?" ענה לו האיש: "כזכור לך בוודאי שלויתי ממך פעם סכום כסף ולא פרעתי לך, ועתה אין לי מנוחה מזה, ולכן באתי לבקשך שתמחל לי." אמר לו רבי יצחק זאב: "הרי כבר זה הרבה זמן שכבר מחלתי לך את החוב, וא"כ מה לך פה?" אך האיש המשיך וטען, כי בפנקס שרושם בו רבי יצחק זאב את החובות עדיין רשום החוב ולא מחוק... הבטיח לו רבי יצחק זאב למחוק את החוב. או אז נעלם האיש, והסוסים המשיכו בדרכם לתימהון כל נוסעי העגלה. (טוב ירושלים)

"ברוך הבא אלינו",

מחייך פקיד הקבלה בבית החולים

הפסיכיאטרי למאושפז החדש. "מה שמך?"

"נפוליאון", עונה הבחור בגאווה.

"אוהה", מתפעל הפקיד, "יהיה לך ממש נעים

אצלנו. יש פה הרבה שליטים גדולים, דווקא נפוליאון עוד לא היה

לנו כאן". "איזה שליט בראש שלך", מזעיף הבחור פנים,

"אני בכלל עוגה"...

אמא: דני, תגקה בבקשה את האבק.

דני: למה אנחנו צריכים אבק נקי?

לבני ישראל לא היה זמן להתפיה את הלחם

אבל לעשות בו 139 חורים עם מזלג

היה להם זמן!!!??

קצת מאתל

ויקרא - א' זעירא. מעשה במקורבו של רבי חיים עוזר גרודז'ינסקי שהציץ במכתב המיועד לר' חיים עוזר, והבחין בשגיאת כתיב, במקום "הגאון המפורסם בכל קצווי ארץ", נכתב שם "קצבי ארץ". הקורא חייך וצחק, העיר לו ר' חיים עוזר: שגיאה גדולה מזו יש במכתב, כי התארים המופלגים מתאימים לר' עקיבא איגר בדורו, והנה בא זה ובטעות כותבם עלי... פעם כשנחלש ר' חיים עוזר הקריאו לפניו מכתב. כשהשמיעו בקול את כל תארי הכבוד שעטרוהו, החל לצחוק, והסביר: נזכרתי בימי הרבולוציה ברוסיה כאשר ירד ערך המטבע, ובעד דולר אחד היו משלמים מיליוני רובלים רוסיים, כל אדם למרות שהוא עני מרוד, הפך בן לילה למיליונר... כך הם התארים המופרזים שהשתרשו בימינו.

"ייקריב אותו לרצונו לפני ה'"

פעם נסע 'היהודי הקדוש' מפשיסחא עם תלמידיו, ועל אם הדרך ראו נכרי אחד מוביל עגלה מלאה בשחת. והנה התהפכה לפתע העגלה, והגוי החל לזעוק אליהם שיבואו לסייע לו, אלא שהעגלה היתה כבדה מאד והתלמידים לא הצליחו להרימה. התרגז הנכרי וצעק בשפתו הפולנית: "יכולים אתם להרים, אלא שאינכם רוצים." פנה 'היהודי' לתלמידיו ואמר: "שומעים אתם מה שהערל אומר? הרי יש מוסר השכל בעבורנו, לדעת כי יכולים אנו לרומם את עצמנו אל הבורא, אלא שאיננו רוצים..."

"חטאת הקהל הוא"

שח הגר"י זילברשטיין שליט"א: בקהילת בני ספרד מקפידים מאוד שלא לדבר בעת התפלה. והנה אירע בקהילתו של הגה"צ רבי ציון הלוי זצ"ל (רבה של פנמה) שהחלו לדבר בתפלה ובקריאת התורה וכל גערותיו של המרא דאתרא נפלו על אוזניים ערלות. הקהל המשיך לדבר. ויהי בשבת אחת, בעת הקריאה בתורה לאחר עליית "שלישי", דפק הרב הלוי על הבימה והכריז: "אנחנו מסיימים בכך את קריאת התורה ומחזירים את הספר להיכלו. הדיבורים בבית הכנסת הם בזיון לספר התורה, ובצורה כזו אי אפשר להמשיך לקרוא בתורה!" הקהל היה בהלם, אבל הרב הלוי לא נרתע, והחזיר את הספר תורה להיכל, לא לפני שלחש למקורביו שבתפלת מנחה שלימו את הקריאה, ולמרות שיהיו כאלו שלא ישמעו כבר את הקריאה, עשה זאת כדי ללמד את הציבור לקח. מיותר לציין כי החל מהשבת ההיא כבר לא שמעו הגה אחד בשעת התפלה בבית הכנסת בפנמה. הוסיף הרב זילברשטיין: "כשסיפרתי את המעשה למו"ח הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל, נהנה מאוד ממעשהו של הרב ציון הלוי. כששאלתי את הגר"י ש היכן כתוב בתורה שמותר לעשות כך, ולהפסיק את קריאת התורה באמצעה? השיב לי הגר"י ש ואמר: והיכן כתוב שמותר לשבור את הלוחות, כפי שעשה משה רבינו...?" (קול ברמה)

לבריאות ברכה והצלחה
סעיד אשר בן לאה הי"ו
אורה בת סניורה הי"ו

שיעור בפרשת שבוע

מהרב **שמשון פוקס** שליט"א
כל יום חמישי
מיד לאחר מנחה
בביכני"ס **אור אבנר**
רח' משה דיין קרית הסביונים יהוד
מנחה - בשעה **18:30**

בית הכנסת
"עולי בבל"
ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל
שחרית - **7:30**
מנחה ערבית - **18:30**
שיעורי תורה מידי יום
שעה לפני מנחה

"עץ חיים היא למחזיקים בה"
לזכות להצלחה ולבריאות איתנה

אסף מזרחי בן רחל ומשפ' הי"ו
שאול סאלם בן נגיט ומשפ' הי"ו
דוד אשר בן איבון ומשפ' הי"ו
דוד חיים בן עליזה ומשפ' הי"ו
טוביה שרבי בן נוימה ומשפ' הי"ו
אופיר דלל בן אורה ומשפ' הי"ו

בית הכנסת **"היכל יצחק דוד"**
רח' דוד אלעזר 18

תפילת שחרית **6:30**
מנחה וערבית (סמוכות) **18:30**
שיעורי תורה מידי יום אחרי ערבית
יום א' - הרב **שמשון פוקס** שליט"א
יום ב' - הרב **הגאון אברהם הכהן** שליט"א
יום ג' - הרב **שלום אטלן** שליט"א
יום ד' - הרב **בן יאבו** שליט"א
יום ה' - הרב **דניאל קמחי** שליט"א

יום א' ב' ה'
רב בית הכנסת
הרב יהונתן אמדי שליט"א
יום ג'
הרב **שמשון פוקס** שליט"א
יום ד'
הרב **נאור דרשני** שליט"א
יום ה' -
הרב **רפאל עגיב** שליט"א
בשעה **19:00**
"יש קונה עולמו בשעה אחת"

לימוד אברכים עם תלמידים כל יום שני ורביעי בשעה **20:00**
ערבית מאוחרת: יום ב' **20:45** יום ד' **20:45** יום ה' **21:00**

שימו לב <<<<

ברכה והצלחה בכל העניינים לאליאן בת נעימה הי"ו ומשפחתה